

MESLEK NEDİR? MESLEK SEÇİMİNİN ÖNEMİ

MESLEK SEÇERKEN

yanlış tercih yaparsak

1 yıl

yanlış üniversite okursak

4 yıl

yanlış meslek seçersek

40 yıl

hayatımızdan kayıp demektir.

MESLEK NEDİR? MESLEK SEÇİMİNİN ÖNEMİ

HAYATINIZDAN

Bu kaybı önlemek için ilgi ve yeteneklerinize, etik değerlerinize uygun alan ve meslek seçimi yapmalısınız...

MESLEK NEDİR? MESLEK SEÇİMİNİN ÖNEMİ

İnsanın hayatı boyunca duyacağı ruhsal tatmin veya tatminsizlik, mutluluk veya mutsuzluk, bağımlılık veya bağımsızlık ve kendini gerçekleştirme duygularında rol oynayan en büyük etkenlerden biridir meslek seçimi.

Meslek seçimi, bireyin meslekleri çeşitli özellikleriyle değerlendirip kendi ihtiyaçları ve öncelikleri doğrultusunda istenilir yönleri çok, istenmeyen yönleri az olan bir mesleğe yönelmeye karar vermesidir.

Meslek belli bir formasyonu gerektiren bilgi, beceri ustalık ,sevgi ve ilgi isteyen hayat boyu sürdürülecek bilimsel temellere dayanan bir süreçtir.

MESLEKİ REHBERLİK KURAMLARI

1-Özellik (Trait)-Faktör Yaklaşımı (Parsons, Williamson)

2-Psikodinamik Yaklaşımlar (Freud, Adler, Roe)

3-Gelişimsel Yaklaşımlar (Ginzberg ve ark., Super)

4-Holland'ın Tipoloji Yaklaşımı

ÖZELLİK (TRAIT)- FAKTÖR YAKLAŞIMI

Frank Parsons (1900-1910) tarafından geliştirilmiş ve meslek seçimi ile ilgili modern yaklaşımların en eskisidir. İnsanlar, kendi kişisel özellikleri ve yeterliliklerine uygun mesleklerle ilgilenirler.

Herkes için “ideal bir iş” olduğuna vurgu yapar. Psikometrik ölçümlere oldukça fazla önem vermiştir.

ANN ROE'NİN YAKLAŞIMI

Erken çocuklukta ki çevre, kişilik gelişimi ile meslek seçimi arasındaki ilişkiyi incelemiştir.

Doğuştan gelen psikolojik yatkınlıklar, güçlü ve zayıf yönler, ailenin çocuk yetiştirme biçimi ile etkileşime girer, bu durum ihtiyaçları ortaya çıkarır, ihtiyaçlar ise bireyin belli iş gruplarına yönelmesine neden olur.

Maslow'un İHTİYAÇLAR kuramından etkilenmiştir. Aile stiline bireyin ihtiyaçları ile ilişkisini ve bunların yetişkinlikteki yaşam biçimi ile ilişkisini incelemiştir.

Bireyin ihtiyaçlarını karşılamak için geliştirdiği stil, çocuklukta maruz kalınan aile stili ile ilgilidir.

Her ailede baskın bir çocuk yetiştirme stili vardır.

ÇOCUK YETİŞTİRME STİLLERİ

- ÇOCUĞA DUYGUSAL YOĞUNLAŞMA
(AŞIRI KORUYUCULUK VE AŞIRI TALEPKARLIK
ARASINDA DEĞİŞİR).
- ÇOCUKTAN KAÇINMA
(DUYGUSAL OLARAK RED VE İHMAL ETME
ARASINDA DEĞİŞİR).
- ÇOCUĞUN KABULÜ
(RAHAT KABULETME VE SEVEREK KABULETME
ARASINDA DEĞİŞİR).

ÇOCUK YETİŞTİRME STİLLERİ

Anne-baba çocuk arasındaki ilişki, ilgi, ihtiyaç ve tutumları, bunlar da meslek seçimini belirler.

Koruyucu olan ailelerin çocukları ödül ve geribildirim sağlayan mesleklere yönelirler.

İhmal edilen çocuklar, insanlardan uzak, nesnelere yönelik meslekleri seçerler.

Kabul edilen çocuklar, ilgilerini dengeleyebilecekleri mesleklere yönelirler.

ÇOCUK YETİŞTİRME STİLLERİ

Çocukluktaki aile ortamı yetişkinlikte ilgi ve tutumları etkiler. Aile ortamının etkilerine göre insanlara yönelik ya da insanlara yönelik olmayan meslekler seçilir.

İnsanlara yönelik meslekler: Hizmet, iş bağlantısı, örgütler, genel kültür, sanat ve eğlence.

İnsanlara yönelik olmayan meslekler: Teknoloji, açık hava, bilim.

Ginzberg ve Arkadaşlarının Mesleki Gelişim Yaklaşımı

- Ginzberg, Ginsburg, Axelrad ve Herma (1951) meslek seçimini gelişimsel bakış ağısından ele alan ilk isimler olarak kabul edilmektedir.
- Ginzberg ve ark. göre, meslek seçimi büyük oranda geri dönülemez bir sreğtir ve bu sreğte bireylerin istekleriyle ona sağlanan olanakları uzlaştırılır.
- Sreğ, meslek kararı vermenin erinlik öncesi başlayıp 20'li yaşların başına kadar devam eden zaman diliminde geręekleřtięini ifade etmektedir.
- Seğim süreci, daima bireyin istekleri ile ona sağlanan olanaklar arasındaki uzlaşmayı iğerir.

Ginzberg ve Arkadaşlarının Mesleki Gelişim Yaklaşımı

- GİNZBERG VE ARKADAŐLARININ MESLEKİ
GELİŞİM DÖNEMLERİ

FANTEZİ (HAYAL) DÖNEMİ (5–11 YAŞLAR)

Keyfi seğimlerde bulunur. Zevk ilkesi ön plandadır.
Yetişkinlerle özdeşleşme kurulur.

DENEME DÖNEMİ (11-17 YAŞLAR)

İlgi (11- 12 yaşlar):Hoőlandığı ve hoőlanmadığı
etkinlikleri ayırmaya başlar. İlgileri ön plandadır.

Yetenek (13 – 14 yaşlar):Kendi yeteneklerini ve
mesleğe uygunluğunu daha fazla dikkate alırlar.

Ginzberg ve Arkadaşlarının Mesleki Gelişim Yaklaşımı

Değer (15–16 yaşlar): Kendi değerleri, yaşam değerleri ve meslekten beklentileri uyuşmaya başlar.

Geçiş (17 yaş): Seğimler geğici ve deneyseldir.

GERÇEKÇİ DÖNEM (17–24 YAŞLAR)

Keşfetme Araştırma (17–18 yaşlar): Meslek seçimi yapmasında yardımcı olacak bilgi ve yaşantılar edinmeye çalışır.

BİLLURLAŐMA (19-21 YAŞLAR):

Daha önceki yaşanan sũreçlerin birikimsel toplamıdır. Çeşitli faktörlerin değerlendirmesini yapar ve bir amaca bağlanır.

Belirleme (21–24 yaşlar): Kararın kesinleşmesi ve özel planlamayı kapsar.

Donald Super'in Kariyer ve Yaşam Boyu Gelişim Yaklaşımı

- Super'a göre bir kimse meslek seçmekle o ana kadar geliştirmiş olduğu ben kavramını, kendini algılama biçimini uygulamaya koymuş olmaktadır
- Meslek benliğe ilişkin algıların bir ifadesi bir tür yansımasıdır.
 - Birey olgunlaştıkça özü hakkındaki kavramları netlik kazanmaya başlar. Bu nedenle ergenlik döneminde verilen bir mesleğe yönelme kararı, aynı kararın orta yaşta verilmesinden çok farklıdır.
- Super, meslek gelişimini bir meslekte karar kılıp o alanda iş bulma aşamasından ileri götürmüş, normal hayatın sonuna kadar devam eden gelişme evrelerini de incelemiştir.

Donald Super'in Kariyer ve Yaşam Boyu Gelişim Yaklaşımı

SUPER'İN MESLEKİ GELİŞİM SÜRECİ BASAMAKLARI

1. Büyüme dönemi (Doğumdan 14 yaşa kadar)
2. Araştırma (Keşfetme)dönemi (14-24 yaşlar)
 - Deneme (14-17 yaşlar)
 - Geçiş (18-21 yaşlar)
 - Sınama ve izleme (22-24 yaşlar)
3. Yerleşme dönemi (25-44 yaşlar)
4. Koruma (45-64 yaşlar)
5. Çöküş (65yaş ve sonrası)

Donald Super'in Kariyer ve Yaşam Boyu Gelişim Yaklaşımı

MESLEKİ OLGUNLUK

Super (1957) mesleki gelişim evrelerinin herbiri için bireyden beklenen bazı tutum ve davranışlar tanımlamıştır. Bunlara "mesleki gelişim görevleri" denir. Mesleki gelişim ve mesleki gelişim görevleri "mesleki olgunluk" kavramını ortaya çıkarmıştır.

MESLEKİ OLGUNLUĞUN BOYUTLARI

1. Meslek seçimine yönelik
2. Tercih edilen meslek hakkında bilgi toplama ve planlama yapma
3. Meslek tercihlerinin tutarlılığı
4. Özelliklerinin billurlaşması
5. Meslek tercihlerinde akılcılık

HOLLAND'IN TİPOLOJİ YAKLAŞIMI

Birçok insan, benzerlikler dikkate alındığında, altı kişilik tipinden birine yerleştirilebilir. Bunlar; gerçekçi, araştırmacı, artistik, sosyal, girişimci ve geleneksel tipleridir. Altı kişilik tipinin karşılığı olan altı tür mesleki çevre vardır.

İnsanlar sahip oldukları, beceri, yetenek, tutum ve değerleri kullanmalarına olanak sağlayacak çevreleri ararlar.

Bireyin meslek seçimi davranışını; kişilik tipi ve çevrenin özellikleri arasındaki etkileşimi belirler.

